

SANTA CRUZ DEKLARASYONU

İnsan Haklarının Geliştirilmesi ve Korunmasına Yönelik 8. Uluslararası Ulusal Kurumlar Konferansı

THE SANTA CRUZ DECLARATION

Eighth International Conference of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights

(Çeviri: Gizem ÖZDEMİR)

ÇEVİRİ NO: 010

YAYIN NO: 012

* İngilizce'den Türkçe'ye yapılmış resmi olmayan çeviridir. Çeviri belgeyi hazırlayan kuruluşu bağlamaz. İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları Derneği (İHÜD) çevirilerin doğruluğu veya geçerliliği konusunda herhangi bir sorumluluk üstlenmez. Bu çeviri, çeviri sahibinin adıyla beraber olması koşulu ile İHÜD'a atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

İnsan Haklarının Geliştirilmesi ve Korunmasına Yönelik 8. Uluslararası Ulusal Kurumlar Konferansı

Santa Cruz, Bolivya Cumhuriyeti, 24-26 Ekim 2006

Santa Cruz Deklarasyonu

1. İnsan Haklarının Geliştirilmesi ve Korunmasına yönelik 8. Uluslararası Ulusal Kurumlar Konferansı, Ulusal İnsan Hakları Kurumlarının (UİHK) göçle mücadeledeki rolü temasına adandı. Konferans, 24-26 Ekim 2006 tarihlerinde, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi (BMİHYK) ve UİHK'ler için Uluslararası Koordinasyon Komitesi (ICC) ile işbirliği içerisinde, Bolivya Ombudsmanlığı tarafından düzenlendi. Katılımcılar destekleri için Bolivya Ombudsmanlığına, BMİHYK, Rights and Democracy organizasyonuna, Latin Amerika ve Karayipler'deki Ombudsmanlık ve Ulusal İnsan Hakları Kurumları için oluşturulan Özel Fona, Amerika Ulusal İnsan Hakları Kurumları Ağına ve British Council'a teşekkürlerini iletiler.

2. UİHK'ler, mükemmel konferans organizasyonu ve sıcak konukseverliği için Bolivya Ombudsmanlığına minnettarlıklarını ifade eder. Ayrıca Santa Cruz şehrinin kendilerine verdiği önemi de takdir ederler. UİHK'ler Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin mesajını memnuniyetle karşılamışlardır ve verimli tartışmalar ve görüşmelerin yanı sıra Birleşmiş Milletler Göçmenlerin İnsan Hakları Özel Raportörü, Göçmen İşçiler Komitesi Başkanı ve diğer açılış konuşmacılarının yaptıkları ufuk açıcı sunumları tasdik ederler. Dünyanın dört bir yanından sivil toplum kuruluşları (STK'lar) konferans öncesinde düzenlenen bir foruma ve konferansın kendisine aktif olarak katılım sağlayarak değerli katkılarda bulunmuşlardır. Konferans, Bolivya Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı ve Santa Cruz Eyaleti Valisinin katılımlarıyla daha da güçlenmiştir.

3. Sekizinci Uluslararası UİHK Konferansı, aşağıdaki Deklarasyonu kabul eder:

Sekizinci Uluslararası UİHK Konferansı,

4. İnsan hakları ve temel özgürlükleri korumak için Devletler tarafından kabul edilen evrensel belgeleri; özellikle İnsan Hakları Evrensel Beyanname, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi, Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi, Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Sözleşme, Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Tüm Göçmen İşçilerin ve Ailelerinin Haklarının Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme, Birleşik Ulus Ötesi Organize Suçlara Karşı Uluslar Sözleşme ve Ek Protokolleri, ilgili Uluslararası Çalışma Örgütü sözleşmeleri ve bölgesel belgeler ile diğer ilgili uluslararası insan hakları belgelerini hatırlatarak,

5. Göç meselesine insan hakları temelli bir yaklaşım için bir platform oluşturan söz konusu belgelerin, göçmenlerin haklarını korumak için hükümler sunduğunu ve Devletlerin bu önlemleri almalarını gerektirdiğini kabul ederek,

6. Uluslararası insan hakları standartlarının ulusal düzeyde uygulanmasında UİHK'lerin oynadığı benzersiz rolü kabul ederek ve böylece insan haklarının korunmasının sürdürülebilirliğini temin ederek,

7. İnsan hakları sözleşme organları ve özel prosedürler tarafından sunulan göç konusundaki rehberlik ve içtihadı ve özellikle Göçmen İşçiler Komitesi, Göçmenlerin İnsan Hakları Özel Raportörü, Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Komitesi ve Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Komitesi ile bölgesel örgütlerin ve mekanizmaların kararları ve bulgularını yol gösterici kabul ederek,
8. UİHK'lerin, 6. ve 7. Uluslararası UİHK Konferanslarında kabul edilen Kopenhag ve Seul Bildirgelerinde ifade edildiği gibi, çatışma ve terörizm bağlamında göç konusuna ve devletlerin bu konudaki taahhütlerine ilişkin oynadıkları özel rolü vurgulayarak,
9. Temmuz 2002 tarihli İnsan Hakları ve İnsan Ticareti Hakkında Tavsiye Edilen İlkeler ve Ana Esaslar ile Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Komitesi'nin vatandaş olmayanların haklarına ilişkin 30 No'lu Genel Tavsiyesini (2004) memnuniyetle karşılayarak,
10. Uluslararası göç ile yoksulluğun azaltılması meselesini de içerecek şekilde ekonomik büyüme ve kalkınma arasındaki bağlantıyı kabul ederek,
11. Uygulamanın gösterdiği gibi, sınır duvarları dâhil fiziksel engellerin yaşam hakkı gibi temel hakları tehlikeye attığını hatırlatarak,
12. 1998'de Birleşmiş Milletlere sunulan ve ülke içinde yerinden edilmiş kişilerin korunmasına yönelik önemli bir uluslararası çerçeve olarak kabul edilen Ülke İçinde Yerinden Edilme Konusunda Yol Gösterici İlkeleri memnuniyetle karşılayarak,
13. UİHK'lerin, kısa süre önce kurulan İnsan Hakları Konseyi de dâhil olmak üzere uluslararası insan hakları sistemi içindeki rolünün ve katılımının sürekli olarak artırılmasını teşvik ederek,

Deklare eder:

14. UİHK'ler, göç ve göç yönetimine yönelik bir insan hakları yaklaşımını savunacaktır. UİHK'ler, her Devletin, göçmenlik durumlarına bakılmaksızın tüm kişilerin insan haklarına ve temel özgürlüklerine saygı gösterilmesini garanti etmekten sorumlu olduğunun altını çizer.
15. UİHK'ler, tüm toplumsal alanlarda tam ve etkili koruma da dahil olmak üzere, adalete erişim, ayrımcılık yapmama ve eşit muameleyi de içerecek biçimde tüm göçmenler için etkili yerel yasal korumanın sağlanmasında önemli bir rol oynamaktadır.
16. UİHK'ler uyumlu ve barışçıl bir toplumun sağlanması ile yenilik ve büyüme için olumlu bir potansiyel olarak çeşitliliğe adanmış bir toplumu teşvik etmede ve eşitlik ve karşılıklı saygı temel ilkeleri üzerine inşa etmede hayati bir rol oynamaktadır.
17. UİHK'ler, ekonomik, politik, sosyal, kültürel, tarihsel veya göçe neden olan diğer faktörleri de içerecek şekilde göçün nedenlerini inceleyecek ve farkındalık yaratacaktır.
18. UİHK'ler, ülkelerarası işbirliği yapacak ve komşu ülkeler ile menşe, geçiş ve hedef ülkeler arasında göç konularında iletişim kurmak için ağlarını kullanacaklardır. UİHK'ler ayrıca savunuculuk, araştırma, halk eğitimi, medya kampanyaları ve süregelen izleme ve soruşturma faaliyetlerini uygulamak için sivil toplum kuruluşlarıyla stratejik ortaklıklardan faydalanacaktır.

Bu beyannameyi uygulamak için, UİHK'ler işbu belgeyle aşağıdaki hususları kabul eder:

19. ICC'nin 19. oturumunda bu Deklarasyonun uygulanması için somut bir eylem planı tanımlamak üzere ICC aracılığıyla bir Çalışma Grubu oluşturmak ve bölgesel grupları da aynısını yapmaya davet etmek,
20. Kurumların bünyesinde göç sorunsallarını ele almak için bir strateji geliştirmek ve uygulamak,
21. Sivil toplumu da içerecek şekilde, ilgili menşe, transit ve varış ülkelerinin UİHK'leri arasında ortaklarla işbirliği içerisinde eylem planları geliştirmek,
22. Göç konusunda UİHK'lerin en iyi uygulama örneklerini de içerebilecek bir çalışma hazırlamasını BMİHYK'den talep etmek,
23. Devletleri, Göçmen İşçi Komitesini ve Göçmenlerin İnsan Haklarıyla İlgili Özel Raportörü desteklemeye teşvik etmek ve Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Üyelerinin Haklarının Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin onaylanması ve uygulanması için çağrı yapmak ve bu bağlamda alınan somut önlemler hakkında ICC'nin bir sonraki oturumunda geri bildirimde bulunmak.

Genel Kurallar

Aşağıda belirtilen hususlar göçmenlerin haklarını geliştirmek ve korumak için UİHK'lerin müdahale edebilecekleri temel alanların bir özettir:

Operasyonel/ işlevsel hükümler

Onaylama

24. UİHK'ler kampanyalar, politika tavsiyeleri, konferanslar, sözleşmenin faydaları ve arka planına ilişkin yayınlar da dâhil olmak üzere uygun araçlarla Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Üyelerinin Haklarının Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin onaylanmasını teşvik etmeli,
25. Sözleşmeyi onaylama konusunda isteksiz olan çok sayıdaki hükümetle ilgili olarak, UİHK'ler yanlış anlamalar ve diğer engeller de dâhil olmak üzere onaylamamanın arkasındaki gerekçeleri analiz etmeli ve bu devletlerin endişelerini gidermek için tartışma katalogları üzerinde çalışmalı,
26. Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Üyelerinin Haklarının Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin onaylanmasını desteklemek amacıyla, UİHK'ler sivil toplum kuruluşlarıyla ortaklıktan yararlanabilir,

Yasal ve fiili uygulama

27. UİHK'ler, söz konusu haklara ilişkin göçmenlerin başvurularıyla ilgili uluslararası belgelerin yerel, idari ve yasal uygulamalarını yakından izlemeli,
28. UİHK'ler, ülke içinde yerinden edilmiş kişilerin haklarının korunmasına yönelik ulusal bir yasal çerçevenin geliştirilmesini teşvik etmeli, ülke içinde yerinden edilmiş kadınların, çocukların, yerli halkların ve tüm savunmasız grupların haklarının geliştirilmesine ve korunmasına özel dikkat göstermeli,
29. UİHK'ler, ilgili yerlerde, göçmen işçilerin haklarını korumak için izleme ve araştırma yapmalı, şikâyetler için girişimlerde bulunmalıdır. Süregelen izleme çabalarının bir parçası olarak, Kurumların yıllık raporlarına kalkınma üzerindeki etkisini de içerecek

şekilde göçle ilgili bir bölüm eklenir. Uygun olduğu durumlarda özel raporlar teşvik edilmeli,

30. UİHK'ler, kaçakçılık ve insan ticareti mağdurlarının haklarını savunmak için yasal yollara başvurma ya da hukuki yardım sağlama da dâhil olmak üzere insan ticareti ve kaçakçılık mağdurlarının, özellikle kadın ve çocuk mağdurların haklarını korumalı,

31. UİHK'ler, insan ticareti mağdurlarını, özellikle kadın ve çocukları, tacirler ve ilgili kişilerin zararlarından, tehditlerinden veya yıldırımlarından korumalı,

32. UİHK'ler, ulusal mevzuatın insan ticareti ve kaçakçılık suçları ve bu suçların çeşitli cezalandırılabilir unsurlarının tanımlamasını savunmalı ve bu kişiler ve / veya aileleri için bir güvenlik riski oluşturacaksa, acil sınır dışı etme veya geri dönüşten korunma dâhil olmak üzere, kaçakçılık ve insan ticareti mağduru kişilere koruma sağlamalı,

İşbirliği

33. UİHK'ler, kendi ülkelerindeki göçmenlere ilişkin endişelerini ifade etmek için BM sözleşme organları ve sözleşme raporlama süreçleri tarafından sunulan çok sayıda seçenekten faydalanmalı,

34. UİHK'ler, göçmenlerin haklarını korumak ve göçmen işçilerin haklarına daha fazla odaklanmayı savunmak için İnsan Hakları Konseyi'nin tüm mekanizmalarını, özellikle de Özel Prosedürlerini kullanmalı,

35. UİHK'ler, mevcut bölgesel mekanizmaları, sözleşmeleri, düzenlemeleri ve mahkemeleri kullanmalı,

36. UİHK'ler, insan hakları perspektifinden göçün bölgesel yönlerine ve bölgesel kalkınmaya dikkat çekmek ve ortak eylemleri koordine etmek için çalışmalı,

37. UİHK'ler, kalkınmayı desteklemek için işçi dövizlerinin yaratıcı ve verimli kullanımı hususu da dâhil olmak üzere, göç ve kalkınmayla ilgili araştırmalar yürütmeli, en iyi uygulama örneklerini belirlemeli ve değiş tokuş etmeli,

Uygulamaya yönelik politika ve eylem odaklı yaklaşım

38. UİHK'ler, göçmenlere ilişkin basmakalıp düşüncelerle mücadele etmek amacıyla kamuoyu kampanyaları başlatmalı ve göçmenlerin haklarına ilişkin bilgiyi ve saygıyı teşvik etmelidir. Medyaya ilişkin olarak, UİHK'ler, göç ve çeşitliliğin olumlu etkileri dahil olmak üzere göçmenlerin ve göçmen konularının anlaşılmasını teşvik etmeli ve sömürü riskine ilişkin tehlike durumu hakkında bilgilendirmede bulunmalı,

39. UİHK'ler, ilgili Devlet makamları ve polis, sınır muhafaza memurları, göç memurları ve göçmen alıkonulma merkezleri denetçileri gibi görevliler için rehberlerin ve/veya eğitimlerin geliştirilmesinde yardımcı olmalı,

40. UİHK'ler, sınır ilçelerinde büroların kurulmasının kolaylaştırılması da dâhil olmak üzere, göçmenlere (ülkeye) varışlarında pratik ve yasal destek sağlanmasını desteklemelidir. UİHK'ler, sınırdışı etme usullerini izlemeli,

41. UİHK'ler, göçmenlerin medeni ve siyasi hakları kadar ekonomik, sosyal ve kültürel haklarına da odaklanmalıdır. UİHK'ler, göçmenlerin statülerini düzenlemeye ve eğitim ve sağlık hizmetleri de dâhil olmak üzere sosyal hizmetlere erişimlerini güvence altına almaya yönelik politikalar benimsemeleri için hükümetleri

desteklemelidir/cesaretlendirmelidir. UİHK'ler, ayrıca, göçmenlerin, insan onuruna yakışır bir işte çalışma ve tam sosyal koruma da dâhil olmak üzere, işçi haklarının korunmasının güvence altına alınmasına yardım etmeli,

42. Özellikle, UİHK'ler, kabul ülkelerinde, uluslararası insan hakları standartları ile uyumlu olarak göçmenlerin aile birleşimi ve göçmenlerin çocuklarının ücretsiz eğitimi için koşulların yaratılmasına katkıda bulunmalıdır. Ayrıca, UİHK'ler, bu tür servislere erişimi kısıtlı olan veya hiç olmayan Yerli topluluklara ve diğer hassas gruplara temel hizmetlerin sağlanmasını garanti altına almak için Devletlere acil durum önlemleri almaları amacıyla baskı yapmalı,

43. UİHK'ler, mülteci ve sığınmacıları, özel ilgi gerektiren gruplar arasına dâhil etmelidir. Özellikle, UİHK'ler, UNHCR tarafından teşvik edilen Uluslararası Koruma Gündemindeki hedeflerin, faaliyetlerin ve programların uygulanmasında aktif bir rol almalı ve kendi bölgesel çalışma gündemlerine ve/veya eylem planlarına dahil edilmesini sağlamalı,

44. UİHK'ler, Yerli, azınlık göçmen ve diğer göçmenlerin gerçek durumu hakkında araştırma yürütmeli ve [yürütülen araştırmaları] desteklemelidir. Bu, cinsiyet ve etnik gruplara göre ayrıştırılmış verilerin ve çeşitliliği yansıtmak ve azınlık gruplarının, ülke içinde yerinden edilmiş kişilerin ve Yerli toplulukların, ihtiyaçlarının daha iyi karşılanmasını sağlamak amacıyla, kendilerini etkileyen konularda politika ve danışma süreçlerine katılımını sağlamak için doğru istatistik ve politika önerilerinin geliştirilmesini içerebilir.

Santa Cruz'da kabul edildi.

26 Ekim 2006